

Sygn. akt VIII U 244/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 4 stycznia 2013 r. nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu H. K. prawo do emerytury pomostowej poczynając od 01 grudnia 2012r.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt: VIII U 244/13 **Uzasadnienie**

Decyzją z dnia 4 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. K. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, a jedynie 13 lat, 3 miesiące i 5 dni.

Ubezpieczony H. K. odwołał się od powyższej decyzji. W uzasadnieniu podniósł, że w decyzji organu rentowego z dnia 21 kwietnia 2011 r. uznano, iż udowodnił 15 lat, 7 miesięcy i 7 dni okresu pracy w warunkach szczególnych, zatem przeciwnie ustalenia w zaskarżonej decyzji są bezpodstawne i niezrozumiałe..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podał , że do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy pomostowej nie uwzględnił okresu od 4 grudnia 1986 r. do 2 stycznia 1987 r., od 23 marca 1987 r. do 1 marca 1988 r., od 7 października 1988 r. do 2 maja 1989 r., od 2 marca 1990 r. do 22 maja 1990 r., od 4 października 1990 r. do 24 marca 1991 r., od 2 września 1991 r. do 30 listopada 1991 r., od 19 maja 1992 r. do 9 grudnia 1992 r., od 8 marca 1993 r. do 7 lipca 1993 r. oraz od 12 listopada 1993 r. do 7 maja 1994 r. w oparciu o zaświadczenie wystawione przez (...) sp. z o.o. z dnia 1 sierpnia 2002 r., ponieważ podmiot ten nie jest uprawniony do wystawiania zaświadczeń o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu

ustawy pomostowej, ani nie był płatnikiem składek, ponieważ nie był pracodawcą, a jedynie jednostką pośredniczącą w zawieraniu kontraktów z armatorami zagranicznymi.

Nadto, organ rentowy wyjaśnił, że w decyzji z dnia 21 kwietnia 2011 r. rozstrzygającej prawo ubezpieczonego do emerytury w szczególnych warunkach, do stażu pracy w warunkach szczególnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, uwzględnił okres zatrudnienia za pośrednictwem (...) sp. z o.o. od dnia 1 stycznia 1990 r., natomiast treść art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych wyłącza taką możliwość.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

H. K., ur. dnia (...), ukończył 60 lat, udowodnił okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 33 lat, 4 miesięcy i 22 dni, udokumentował rozwiązanie stosunku pracy oraz wykazał 13 lat, 3 miesiące i 5 dni okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy pomostowej (od 3 października 1968 r. do 19 lipca 1969 r. oraz od 17 czerwca 1974 r. do 3 grudnia 1986 r.).

Powyższe okoliczności są w niniejszej sprawie bezsporne a nadto wynikają z akt rentowych.

Dnia 21 grudnia 2012 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po raz drugi wniosek o emeryturę pomostową.

(vide: wniosek o emeryturę – k. 1 plik II akt rentowych)

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 4 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. K. prawa do emerytury pomostowej, uznając iż ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

(vide: decyzja z dnia 4 stycznia 2013 r. – k. 15 plik II akt rentowych)

Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika, iż ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych na statkach żegluga morskiej charakterze starszego marynarza w okresach:

- od dnia od 4 grudnia 1986 r. do 2 stycznia 1987 r. m/v „PAN-1”,
- od 23 marca 1987 r. do 1 marca 1988 r., m/v (...),
- od 7 października 1988 r. do 2 maja 1989 r. m/v (...),
- od 2 marca 1990 r. do 22 maja 1990 r., m/v (...) -
- od 4 października 1990 r. do 24 marca 1991 r., m/v (...),
- od 2 września 1991 r. do 30 listopada 1991 r., m/v (...),
- od 19 maja 1992 r. do 9 grudnia 1992 r., m/v (...),
- od 8 marca 1993 r. do 7 lipca 1993 r. m/v „S. L.”,
- od 12 listopada 1993 r. do 7 maja 1994 r., m/v „L'A.”.

W powyższych okresach (...) Agencja (...) uiszczala na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenia społeczne na konto zbiorcze marynarzy.

(vide: zaświadczenie z archiwum z dnia 14 sierpnia 2006 r. – k. 10, kserokopia książeczki żeglarskiej – k. 16 plik I akt rentowych, świadectwo pracy z dnia 2 marca 1993 r. – k. 8, zaświadczenie z dnia 1 sierpnia 2002 r. – k. 10, zaświadczenie z archiwum z dnia 12 kwietnia 2011 r. – k. 27 plik II akt rentowych)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był niesporny. Dokonując ustaleń Sąd wziął pod uwagę dowody z dokumentów wymienione w powyższych ustaleniach stanu faktycznego, w tym w szczególności akta ubezpieczeniowe ZUS. Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, w związku z czym, w ocenie Sądu, nie było podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. K. należało uwzględnić.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl zaś przepisu art. 49 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zgodnie z brzmieniem zaskarżonej decyzji, ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej z uwagi na brak wykazania 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w załącznikach do ustawy o emeryturach i rentach, natomiast uznał, iż ubezpieczony spełnił pozostałe warunki do przyznania tej emerytury pomostowej. Bezsprzeczne jest bowiem, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Podzielając stanowisko o spełnieniu tychże warunków, Sąd skupił się zatem na ustaleniu, czy ubezpieczony wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ww. ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed

osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Należy podkreślić, iż w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych – wykaz prac w szczególnych warunkach - wymienione zostały prace na statkach żeglugi morskiej.

W tej sytuacji prace wykonywane przez ubezpieczonego na statkach żeglugi morskiej, na które został skierowany za pośrednictwem Agencji (...), tj okresy od 4 grudnia 1986 r. do 2 stycznia 1987 r., od 23 marca 1987 r. do 1 marca 1988 r., od 7 października 1988 r. do 2 maja 1989 r., od 2 marca 1990 r. do 22 maja 1990 r., od 4 października 1990 r. do 24 marca 1991 r., od 2 września 1991 r. do 30 listopada 1991 r., od 19 maja 1992 r. do 9 grudnia 1992 r., od 8 marca 1993 r. do 7 lipca 1993 r. oraz od 12 listopada 1993 r. do 7 maja 1994 r., są pracami wymienionymi w punkcie 23 załącznika 1 i brak jest podstaw do negocjowania ich jako okresów pracy w szczególnych warunkach.

Sąd nie podziela argumentacji pozwanego, że tylko pracodawca może stwierdzić w stosownym świadectwie pracy okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy pomostowej. O ile w postępowaniu przed organem rentowym zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i reguły zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.), określające dokumenty, które mogą stanowić podstawę do przyznania prawa do świadczenia, to w postępowaniu przed sądem ograniczeń dowodowych nie ma. Przy niespornym okresie zatrudnienia okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w inny sposób. Stanowisko takie niejednokrotnie zajmował Sąd Najwyższy (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r. w sprawie III UZP 48/84). Dowodem tym mogą być w świetle powyższego m.in. zaświadczenia wystawione przez pośrednika jakim niewątpliwie była (...) Sp. z o.o. w G.. Zaświadczenia odzwierciedlają w sposób nie budzący wątpliwości przebieg zatrudnienia ubezpieczonego, zajmowane przez niego stanowiska oraz fakt opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Wiarygodności zaświadczenia wystawionego ubezpieczonemu pozwany organ rentowy nie podważył, co więcej, na jego podstawie okresy zatrudnienia za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. wymienione w zaświadczeniach uwzględnił w ogólnym stażu pracy jako składkowe (vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 27 akt ubezpieczeniowych).

Pozwany powołuje się na treść przepisu art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym płatnik składek jest zobowiązany do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze). Nie ma podstaw w tym przypadku, by (...) nie traktować jako płatnika składek w spornych okresach.

Należy podkreślić, iż ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera przepisu wyłączającego możliwość nabycia prawa do emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy za granicą a możliwość i powinność uznania pracy marynarzy za granicą na statkach żeglugi morskiej armatorów obcych bander jako okresów pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych została potwierdzona orzeczeniami Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego. Sąd w tym miejscu nie widzi potrzeby ponownego przytaczania orzeczeń znanych pozwanemu, acz, z przyczyn niezrozumiałych, nierespektowanych .

Jak też wielokrotnie wyjaśniano, także ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie zawiera wymogu wykonywania prac jedynie na terenie kraju. Ustawa ta uzależnia nabycie prawa do świadczeń w niej przewidzianych od wykazania odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego. W myśl przepisu art. 6 ust. 1 tej ustawy, stosowanego z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. W myśl zaś ust. 2 art. 6 ustawy, stosowanego również z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Pkt d ust. 2 art. 6 ustawy pozwala zaliczać do okresów składkowych również

okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Należy zauważyć, iż okolicznością niekwestionowaną przez pozwanego było opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne w okresach wykonywania przez ubezpieczonego pracy poza granicami kraju - okresy te uwzględnione zostały bowiem w ogólnym stażu pracy, jako składkowe. Nie jest w związku z tym zrozumiałe stanowisko pozwanego odmawiające uznania tych okresów jako wykonywanych w szczególnych warunkach. Podkreślić należy, że organ rentowy odmawiając zaliczenia okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatora zagranicznego do okresów pracy w szczególnych warunkach, w toku postępowania przed Sądem, nie zweryfikował swego stanowiska poprzez wyłączenie ich z ogólnego stażu pracy - okresu składkowego.

Podkreślić należy, że w aktach emerytalnych ubezpieczonego znajduje się zaświadczenie (...) Sp. z o.o., potwierdzające opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zgodnie z obowiązującymi przepisami – w okresach od 4 grudnia 1986 r. do 2 stycznia 1987 r., od 23 marca 1987 r. do 1 marca 1988 r., od 7 października 1988 r. do 2 maja 1989 r., od 2 marca 1990 r. do 22 maja 1990 r., od 4 października 1990 r. do 24 marca 1991 r., od 2 września 1991 r. do 30 listopada 1991 r., od 19 maja 1992 r. do 9 grudnia 1992 r., od 8 marca 1993 r. do 7 lipca 1993 r. oraz od 12 listopada 1993 r. do 7 maja 1994 r. Oznacza to, że wpłacone zostały na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w celu refundacji świadczeń z ubezpieczenia społecznego za czas trwania kontraktów, w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Tym samym, ww. okresy pracy ubezpieczonego u armatorów zagranicznych stanowią okresy składkowe, zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanym z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

W tym stanie rzeczy, biorąc pod uwagę okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych ustalony przez pozwanego (13 lat, 3 miesiące i 5 dni) oraz okresy uwzględnione przez Sąd (łącznie 3 lata, 11 miesięcy i 9 dni) , stwierdzić należy, że ubezpieczony posiada wymagany okres pracy 15 lat w warunkach szczególnych. Spełnia również pozostałe przesłanki, niezbędne do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, przy czym emeryturę należało przyznać ubezpieczonemu od ukończenia 60 lat.

Wobec powyższego, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i wskazanych wyżej przepisów, zmienił zaskarżoną decyzję.

SSO Magdalena Graul